

Een archeologische opgraving op het terrein van de toekomstige baanverlenging te Groningen Airport Eelde, gemeente Tynaarlo (Dr.)

M.J.M. de Wit

ARC-Rapporten 2006-67

Groningen
9 augustus 2006
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologische opgraving op het terrein van de toekomstige
baanverlenging te Groningen Airport Eelde, gemeente Tynaarlo (Dr.)

ARC-Rapporten 2006-67
ARC-Projectcode 2006/148

Opdrachtgever
Groningen Airport Eelde
Bevoegd gezag
Provincie Drenthe, dr. W.A.B. van der Sanden
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer opgraving
18113

Tekst
M.J.M. de Wit
Afbeeldingen
L. de Jong & B. Schomaker
Redactie
A. Ufkes
Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 9 augustus 2006

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

De aanleiding voor het onderzoek bestaat uit het voornemen van Groningen Airport Eelde om haar start- en landingsbaan te verlengen. In juni 2005 werd op het beoogde uitbreidingsterrein door Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van een proefsleuf uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek werd een kuil aangetroffen met daarin ijzerslak (Tuinstra & Wieringa 2006). De ijzerslak duidt op ijzerproductie- en/of bewerking. Er werd in de kuil verder geen dateerbaar vondstmateriaal aangetroffen. Aangezien in de nabije omgeving geen nederzettingsresten waren gevonden, vermoedde de Provinciaal Archeoloog van Drenthe, dr. W.A.B. van der Sanden, dat zich ter plaatse een *special activity area* bevond en pleitte ervoor het gebied rondom de kuil archeologisch te onderzoeken.

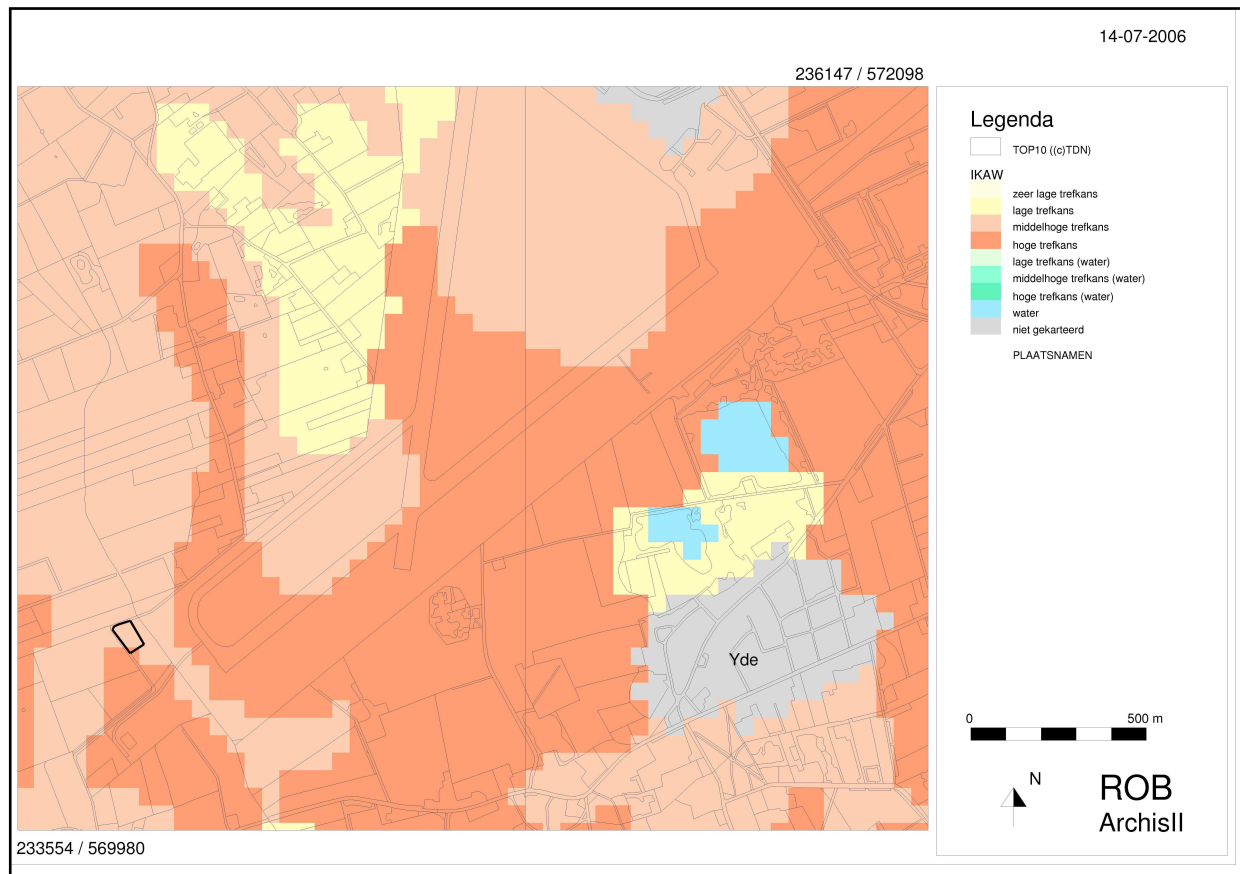
Groningen Airport Eelde gaf ARC bv de opdracht op het terrein een archeologische opgraving uit te voeren. Deze opgraving vond plaats op 12 en 13 juli 2006. De veldploeg bestond uit mw. drs. G.M.A. Bergsma (veldtechniek), mw. N.M. Lemmers (assistent veldtechniek), dhr. L. de Jong (fotografie en metaaldectie) en mw. drs. M.J.M. de Wit (projectleiding). De graafmachine werd geleverd door fa. Wieringa uit Bedum met als machinist dhr. A. van Vliet.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt ten westen van het terrein van Groningen Airport Eelde, aan de Luchtenburgerweg (afb. 1). Het betreft grasland. Het onderzoeksgebied heeft volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW 2e generatie) een middelhoge trefkans.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Drenthe
Gemeente	Tynaarlo
Plaats	Eelde
Toponiem	Groningen Airport Eelde
Kaartblad	12 B
Coördinaten	233737.5/570147.59 233727.19/570172.14 233748.97/570189.52 233765.12/570169.73
Periode	Onbekend (mogelijk Romeins/Middeleeuws)
Type object	<i>Special activity site</i>
Type bodem	Veldpodzol van lemig fijn zand
Geomorfologie	Dalvormige laagte zonder veen

Afbeelding 1 Groningen Airport Eelde en omgeving. Het onderzoeksgebied ligt binnen de zwarte lijnen. Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Archis II, 14 juli 2006.

1.4 Doel van het onderzoek

Het onderzoek dient antwoord te geven op de volgende onderzoeksvragen, zoals die verwoord zijn in het Programma van Eisen (PvE), opgesteld door drs. C.G. Koopstra namens ARC bv en goedgekeurd door dr. W.A.B. van der Sanden, Provinciaal Archeoloog van Drenthe:

- 1 *Wat is de specifieke aard van de vindplaats; vond hier ijzerproductie plaats of werd hier enkel ijzer bewerkt?*
- 2 *Wat is de omvang van de vindplaats?*
- 3 *Wat is de datering van de vindplaats?*

1.5 Werkwijze

Het gebied direct rond de kuil is vlakdekkend onderzocht. Ten zuidoosten, zuidwesten en noordwesten van de kuil zijn drie werkputten aangelegd met een totale oppervlakte van 670 m² (afb. 2). In deze werkputten (werkput 5 t/m 7) werd op de top van het vaste zand één vlak aangelegd. Tijdens de aanleg van het vlak werd het vlak net onder de bouwvoor eerst onderzocht met de metaaldetector, alvorens het werd verdiept. Dit vlak werd getekend (schaal 1:50), gefotografeerd en de hoogte van het vlak ten opzichte van het NAP werd bepaald. Verder is van werkput 5 een deel van het noordprofiel getekend (schaal 1:20) en gefotografeerd. Van de andere werkputten is een profielopname gemaakt. Sporen zijn gecoupeerd. Na afloop van het veldwerk zijn de werkputten weer dichtgegooid en is het terrein opnieuw ingezaaid.

2 Resultaten

2.1 Bodemopbouw

Zoals al in Tuinstra & Wieringa (2006) werd gesteld, is de bodem van het onderzoeksgebied grotendeels intact. Er is sprake van bodemvorming (veldpodzol). De natuurlijke sporen in het vlak, die zich aftekenen als grillige roestrode patronen, en het profiel geven aan dat het terrein in het verleden begroeid moet zijn geweest. Uit het gedocumenteerde profiel van werkput 5 blijkt dat de bovengrond licht is geëgaliseerd. Onder de bouwvoor is een donkere, humeuze baan aanwezig, de A-horizont (afb. 3). De noordwesthoek, waar dit profiel is gedocumenteerd, is het laagst gelegen van het onderzoeksterrein. Ook het feit dat het onderzoeksgebied geomorfologisch gezien een dalvormige laagte betreft, getuigt ervan dat hier een vochtig milieu moet hebben geheerst.

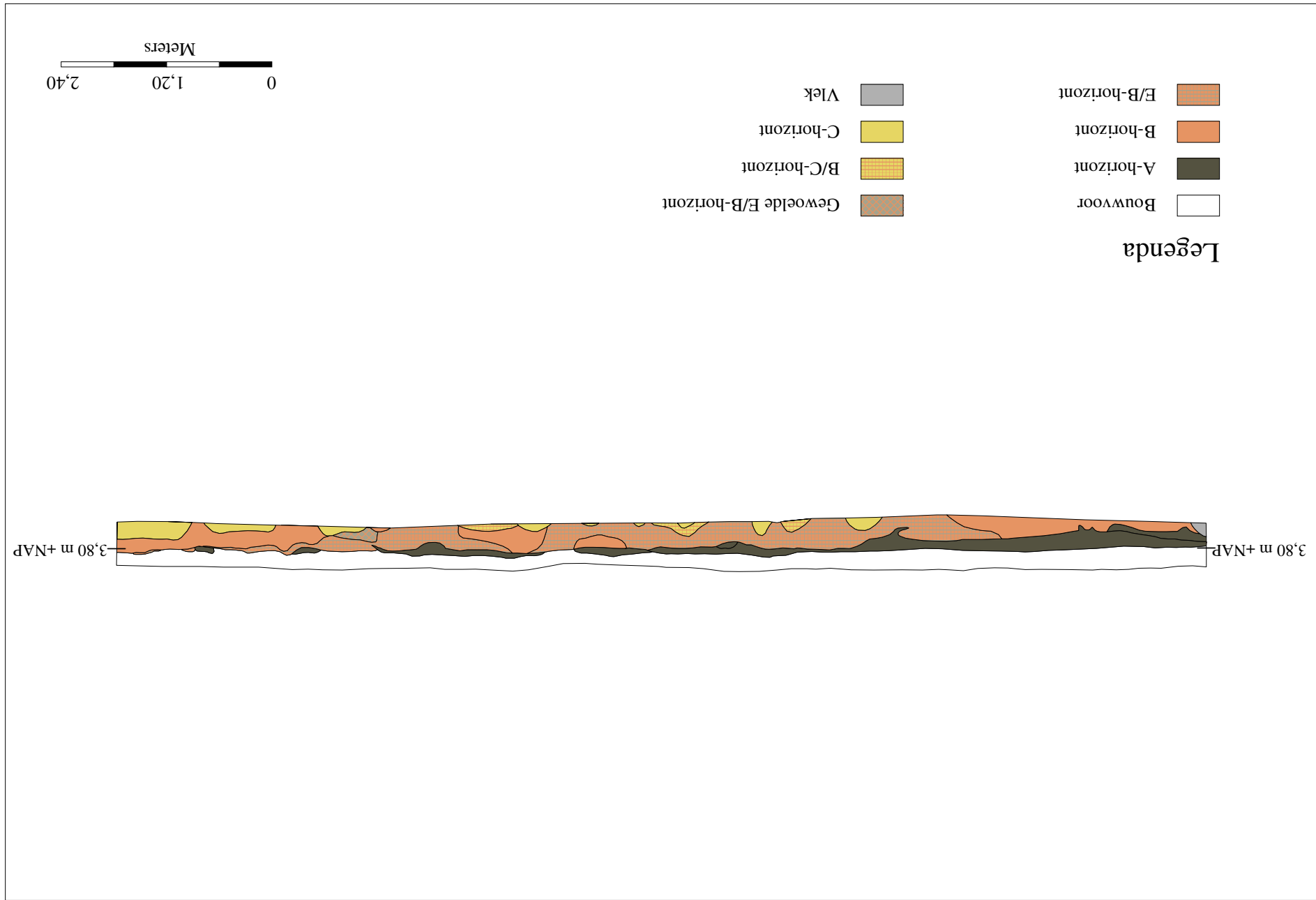
2.2 Archeologische resten

Tijdens het onderzoek zijn geen archeologische sporen en/of vondsten aangetroffen (afb. 4). In de werkputten werden enkel natuurlijke vlekken aangetroffen. De 'kuil', die tijdens het IVO in werkput 3 werd aangetroffen, is tijdens de opgraving opnieuw blootgelegd (afb. 5). De 'kuil' is opgeschaafd en gecoupeerd. Hierbij werden grote hoeveelheden ijzeroer aangetroffen, alsmede een zeer groot brok ijzeroer op ongeveer 20 cm onder het vlak (afb. 6). In het profiel van de coupe kon

Afbeelding 2 Het onderzoeksgebied met de proefsleuf van het IVO en de daaromheen aangelegde werkputten. Kaart: B. Schomaker.

Abbeelding 3 Noordprofiel van werkput 5. Kaart: B. Schomaker.

echter geen kuil worden herkend, het gaat hier puur om een concentratie ijzeroer. Alles wijst er dus op dat het hier een natuurlijk fenomeen betreft. Uitzonderlijk is echter wel de hoeveelheid en de vrij bizarre vormen van het ijzeroer en de afmeting van het grote brok.¹

3 Conclusies

De onderzoeksvragen die in het PvE zijn gesteld (zie paragraaf 1.4) kunnen niet worden beantwoord. De kuil, die tijdens het IVO werd aangetroffen, blijkt van natuurlijke aard te zijn. Ook het ijzeroer, dat in groten getale werd aangetroffen, is natuurlijk. Opvallend is wel dat het ijzeroer in de concentratie zo talrijk is en dat het vaak grote brokken betreft, met als uitschieter een zeer groot brok met een diameter van 40 cm. De bodemopbouw, zoals die in het noordprofiel van werkput 5 is waargenomen, en de geomorfologie, een dalvormige laagte, geven aan dat ter plaatse een vochtig tot nat milieu was. Daardoor is het niet verwonderlijk dat de ijzeroer die zich in de natuurlijke ondergrond bevindt, zich heeft gevormd tot brokken. De omvang van de brokken en de hoeveelheid is wel uitzonderlijk.

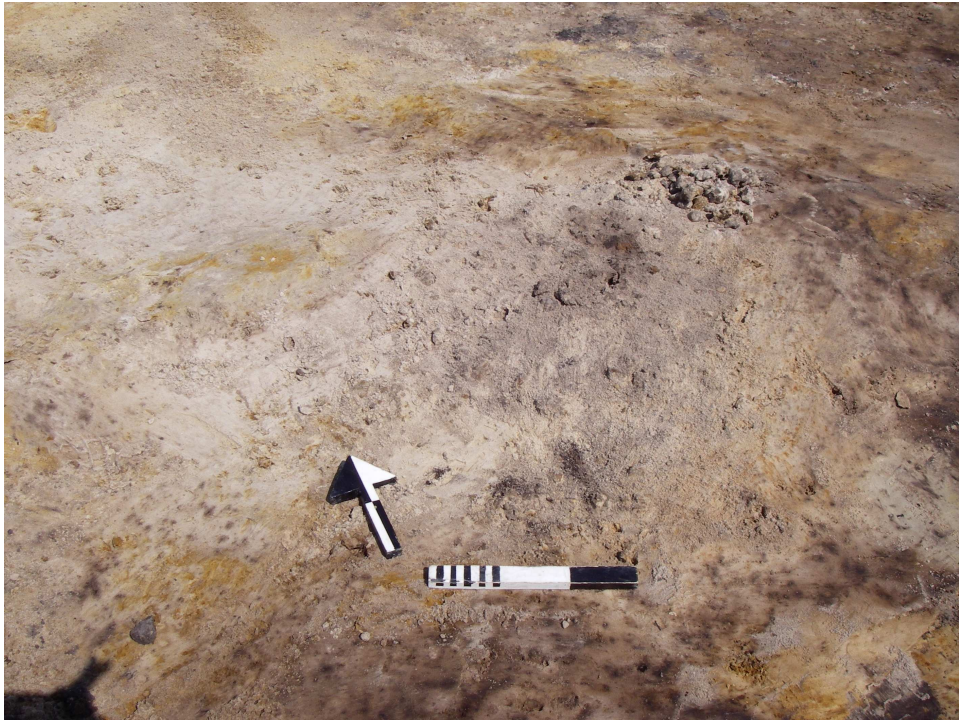
Literatuur

Tuinstra, S.J. & A. Wieringa, 2006. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van proefsleuven op Groningen Airport Eelde, gemeente Tynaarlo (Dr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2006-14).

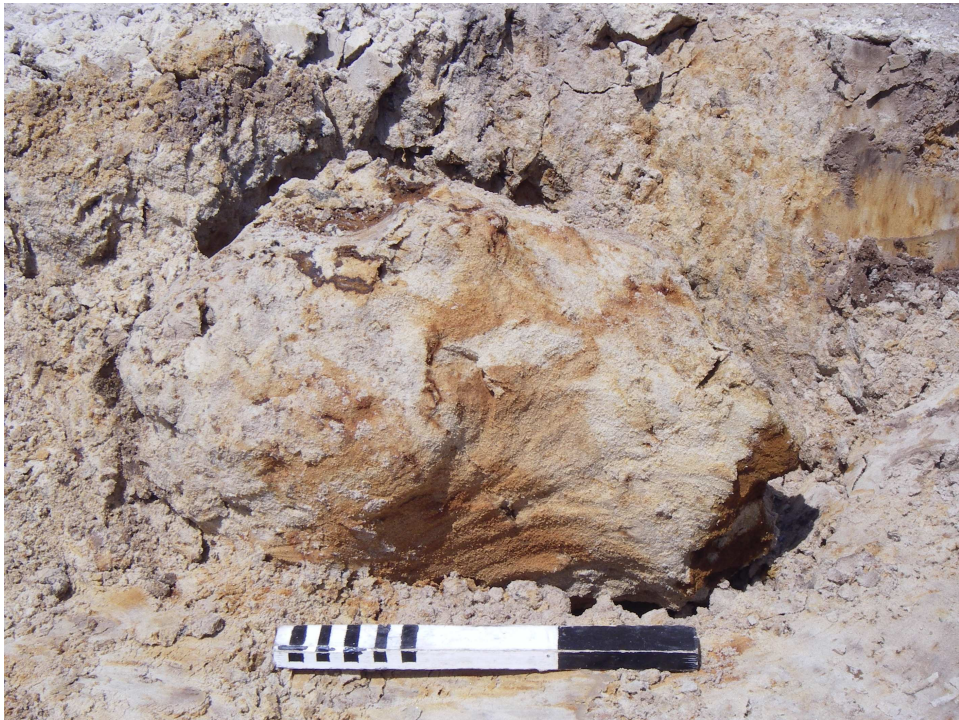
¹Mondelinge mededeling drs. C.G. Koopstra en mw. drs. S.A. Mulder, ARC bv.

Afbeelding 4 De werkputten met de (natuurlijke) sporen. Kaart: B. Schomaker.

Afbeelding 5 De 'kuil' in het vlak. Foto: L. de Jong.

Afbeelding 6 Groot brok ijzeroer, gevonden op ca. 20 cm onder het vlak. Foto: L. de Jong.